

Spis treści

Wstęp	9
ROZDZIAŁ 1. Patologia społeczna	11
1.1. Próba definicji	11
1.2. Relatywizm czy rygoryzm moralny – dylematy współczesności	19
ROZDZIAŁ 2. Wybrane teorie dewiacji	27
2.1. Teoria anomii	27
2.1.1. Czynniki wysokiego ryzyka anomii	28
2.2. Potęga strategii neutralizacji	32
2.3. Symboliczny interakcjonizm	35
2.4. Teoria stygmatyzacji	37
2.4.1. Czynniki warunkujące dewiacyjną stygmatyzację	38
2.4.2. Kształtowanie się statusu dewiacyjnego jednostki	39
2.4.3. Skuteczność procesu stygmatyzacji	41
2.5. Teoria zróżnicowanych powiązań	42
2.6. Teoria kontroli Hirscha	44
2.7. Dewiacja jako akt wyboru	46
ROZDZIAŁ 3. Stereotypy i uprzedzenia	50
3.1. Stereotypy	50
3.1.1. Cechy stereotypów	51
3.1.2. Funkcje stereotypów	51
3.2. Uprzedzenia społeczne	53
3.2.1. Relacje między stereotypami a uprzedzeniami	53
3.2.2. Cechy uprzedzeń	55
3.2.3. Geneza uprzedzeń	55
3.2.4. Możliwość modyfikacji postaw opartych na uprzedzeniach	65
ROZDZIAŁ 4. Przystępstwa z nienawiści – terroryzm	66
4.1. Podstawowe cechy terroryzmu	67
4.2. Rodzaje terroryzmu	68
4.3. Zarys historii terroryzmu	70
4.4. Skala zjawiska terroryzmu	73
4.5. Uwarunkowania terroryzmu	76

4.5.1. Terroryzm jako broń słabych	76
4.5.2. Terroryzm jako odpowiedź na nierówności ekonomiczne	78
4.5.3. Koncepcja Marcuse'a	78
4.5.4. Terroryzm jako sposób wymiany władzy	80
4.5.5. Terroryzm jako skutek naruszenia równowagi w świecie idei	81
4.5.6. Terroryzm jako efekt zderzenia cywilizacji	83
4.6. Przeciwdziałanie terroryzmowi	88
4.6.1. Naiwny protekcyjizm, czyli państwo socjalne	88
4.6.2. Demokracja aktywna jako forma obrony przed terroryzmem	89
4.6.3. Wymuszona asymilacja, czyli liberalny paternalizm	91
4.6.4. Prawne możliwości obrony przed terroryzmem w Polsce	92
ROZDZIAŁ 5. Dewiacja samotnicza – samobójstwo	94
5.1. Skala oraz przejawy zjawiska	95
5.2. Rys kulturowy	99
5.3. Uwarunkowania samobójstw	102
5.3.1. Typologia samobójstw	103
5.3.2. Efekt Wertera	104
5.3.3. Syndrom presuicydalny – zachowanie suicydalne	105
ROZDZIAŁ 6. Agresja wśród dzieci i młodzieży	107
6.1. Skala zjawiska	107
6.2. Przyczyny zachowań agresywnych młodzieży	109
6.2.1. Agresja jako zachowanie wyuczone	110
6.2.2. Znaczenie mediów w kreowaniu agresji	111
6.2.3. Agresja młodzieży jako sposób rozwiązywania problemów własnej tożsamości	114
6.2.4. Agresja jako efekt poczucia wykluczenia społecznego	119
6.2.5. Agresja jako przejaw zaburzenia więzi międzyludzkich	122
ROZDZIAŁ 7. Uzależnienia	124
7.1. Alkoholizm	126
7.1.1. Diagnoza uzależnienia	128
7.1.2. Typologie alkoholizmu	130
7.1.3. Fazy rozwoju uzależnienia	133
7.1.4. Skala zjawiska	134
7.1.5. Uwarunkowania choroby alkoholowej	138
7.1.6. Problemy związane z alkoholem	150
7.1.7. Doktor Jekyll i mister Hyde, czyli współuzależnienie	153
7.2. Narkomania	157
7.2.1. Historia narkomanii	157
7.2.2. Skala używania środków odurzających	170
7.2.3. Rodzaje narkotyków	173
7.2.4. Fazy rozwoju uzależnienia	181
7.2.5. Uwarunkowania narkomanii	184
7.2.6. Społeczne skutki stosowania narkotyków	185
7.2.7. Prawny aspekt narkomanii	185
7.3. Uzależnienie od elektronicznych środków przekazu	186
7.3.1. Kryteria diagnozy uzależnienia	187
7.3.2. Fazy rozwoju uzależnienia	190

7.3.3. Skala zjawiska	193
7.3.4. Uwarunkowania	196
7.3.5. Skutki uzależnienia	196
7.4. Hazard	197
7.4.1. Kryteria oceny uzależnień	198
7.4.2. Fazy rozwoju uzależnienia	200
7.4.3. Skala uzależnienia	202
7.4.4. e-hazard	204
7.4.5. Uwarunkowania hazardu	204
7.4.6. Przyczyny uzależnienia	205
7.4.7. Prawne regulacje hazardu w Polsce	208
ROZDZIAŁ 8. Nietypowe zachowania seksualne – homoseksualizm	209
8.1. Regulacje systemowe dotyczące homoseksualizmu	210
8.2. Definicja	211
8.3. Skala zjawiska	212
8.4. Typologie homoseksualistów	214
8.5. Uwarunkowania homoseksualizmu	215
8.6. Społeczne postawy wobec homoseksualistów	220
8.7. Problem legalizacji związków homoseksualnych	221
ROZDZIAŁ 9. Patologie seksualne	224
9.1. Prostytucja	224
9.1.1. Prawne regulacje prostytucji	225
9.1.2. Charakterystyka środowiska prostytutek w Polsce	228
9.1.3. Typologia prostytutek	232
9.1.4. Prostytucja dzieci i młodzieży	234
9.1.5. Prostytucja homoseksualna	237
9.1.6. Uwarunkowania prostytucji	239
9.2. Pedofilia	245
9.2.1. Rys historyczny	249
9.2.2. Skala zjawiska	251
9.2.3. Sprawcy pedofilii	252
9.2.4. Uwarunkowania	252
9.2.5. Skutki seksualnego wykorzystywania dziecka	254
9.3. Dziecięca pornografia	256
9.3.1. Prawne regulacje pornografii dziecięcej	258
9.4. Kazirodstwo	259
9.4.1. Kazirodstwo jako tabu kulturowe	260
9.4.2. Skala zjawiska	263
9.4.3. Typologia zachowań kazirodznych	263
9.4.4. Uwarunkowania	264
ROZDZIAŁ 10. Handel ludźmi	270
10.1. Regulacje prawne	271
10.2. Skala zjawiska	271
10.3. Zasady działania sprawców	273
10.4. Skutki dla ofiar	275

ROZDZIAŁ 11. Wykluczenie społeczne	277
11.1. Mobbing	278
11.1.1. Przejawy mobbingu	280
11.1.2. Typy relacji ofiar i sprawców	282
11.1.3. Skala zjawiska	283
11.1.4. Mobbing w szkole	284
11.1.5. Uwarunkowania mobbingu	285
11.1.6. Ofiary mobbingu	286
11.1.7. Sprawcy mobbingu	289
11.1.8. Skutki mobbingu	291
11.1.9. Prawna ochrona jednostki przed mobbingiem	293
11.2. Bezdomność	294
11.2.1. Rys historyczny	294
11.2.2. Fazy rozwoju bezdomności	295
11.2.3. Skala zjawiska i grupy wysokiego ryzyka	297
11.2.4. Bezdomność kobiet	300
11.2.5. Uwarunkowania bezdomności	300
11.2.6. Skutki bezdomności	301
11.2.7. Wyjście z bezdomności	303
11.2.8. Bezdomność jako wybór jednostki	303
11.3. Dzieci ulicy	304
11.3.1. Typologia dzieci ulicy	305
11.3.2. Fazy rozwoju przystosowania do życia na ulicy	309
11.3.3. Umiejętności przystosowawcze dzieci ulicy	310
11.3.4. Skala zjawiska	311
11.3.5. Uwarunkowania	312
11.3.6. Pomoc i możliwość zapobiegania zjawisku	314
ROZDZIAŁ 12. Kreowanie kozła ofiarnego	315
12.1. Przyczyny zjawiska	316
12.2. Stereotypy oskarżycielskie	319
12.3. Cechy ofiarnicze kozła ofiarnego	320
12.4. Trwałość statusu kozła ofiarnego	322
ROZDZIAŁ 13. Patologia instytucji – korupcja	327
13.1. Prawne regulacje i skala zjawiska	327
13.2. Uwarunkowania	330
13.3. Przeciwdziałanie	332
Bibliografia	334
Indeks nazwisk	348
Indeks rzeczowy	355